

Critics Point 2018

Stephen Sondheim (γ. 1930):
Company [Ἡ Παρέα], μιούζικαλ (1970).

Παραμελούμενες «μικρολεπτομέρειες» (!;)
ἐκδικουῦνται ἀνελέητα καὶ ἀμείλικτα!

39/2018.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΑΡΧΙΖΩ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ μου ἀπὸ τὸν κατὰ τὸ πρόγραμμα (σελ. 44) κατ' ἐξοχήν ὑπαίτιο (δίχως ἴχνος ἐλαφρυντικοῦ) τοῦ 3ώρου βασανιστηρίου στοῦ ὁποῖο μετετρέπη ἢ παρακολούθηση τῆς διδασκαλίας τοῦ ἡλικίας 48 ἐτῶν μιούζικαλ τοῦ ΣΤΗΒΕΝ ΖΟΝΤΧΑΪΜ ἢ κατὰ τὴν ἐλληνικὴ Βικιπαίδεια...Σοντίμ (μὴ χειρότερα!) [Stephen Sondheim, γ. 1930] «*Company*» [Ἡ Παρέα, 1970]: τὸν ἄγνωστό μου ὑπεύθυνο φωτισμῶν Γιώργο Τέλλο πού, πολὺ χειρότερα ἀπὸ τὸ συνάδελφό του Ἄλεκο Ἀναστασίου στὴ σακελλαρίδεια Περουζέ (πρόγραμμα, σελ. 22), μᾶς στράβωσε ὄχι μόνο μὲ προβολέα, συσκοτίζοντας μὲ ἄγρια λονδίνεια ὁμίγλη τὴν...μικροθόνη προβολῆς ὑπερτίτλων, ἀλλὰ καὶ μὲ πλῆθος φωτιστικῶν «ἐφφέ» τοῦ νεοκόπου σκηνοθέτου, ἀρχιμουσικοῦ κ. Πέτρου (βλ. κατωτέρω) πού ἔπεφταν πάνω της: «ἀστεράκια», μιὰ «σφαίρα» γεμάτη λαδιὰ «γλομπάκια», γκράφιτι μὲ ψηφία σχηματίζοντα λέξεις δυσανάγνωστες ἐπειδὴ... ὑπερμεγεθύνονταν σὲ ὀπτικὸ *crescendo*, καὶ ὅτι ἄλλο διανοεῖσθε: ἀποτέλεσμα; ὑπερτίτλοι ἄφαντοι.

Καὶ χρειάζονταν τραγικὰ ἐπειδὴ ἀπὸ τοὺς κάκιστα «μικροφωνισμένους» 18 μονωδοὺς ἢ ἡθοποιούς πού ἀνέλαβαν τὸ κείμενο τοῦ ἔργου, οἱ περισσότεροι ἀπήγγελλαν σὲ τσιριχτὸ *prestissimo* συχνότατα ἔξα-

φανίζον κάθε προσληπτικότητα του λόγου τους. Το χειρότερο όμως: οί από σκηνης φωνές υπερέκλυπταν ήχητικά την υπερεκπλασίων διαστάσεων *Καμεράτα*, *Όρχήστρα τών Φίλων τής Μουσικῆς*, εμπλουτισμένη λ.χ. με 3-4 σαξόφωνα, άλλα πνευστά, ηλεκτρική κιθάρα κ.λπ. Ίδου πῶς δύο (για μᾶς κάθε ἄλλο παρά...) «μικρολεπτομέρειες» τορπίλλισαν ολόκληρη διδασκαλία. Ἀθάνατη ρωμέϊκη τσαπατσουλιά!

* * *

ΤΟΝ ΖΟΝΤΧΑΪΜ ΠΡΩΤΟΓΝΩΡΙΣΑΜΕ πέρυσι, πάντα χάρη στο Φεστιβάλ Ἀθηνῶν, με τὸ ἀπολαυστικότατο, συναρπαστικό μιούζικαλ (2 πράξεις) *Σουήνυ Τόντ: ὁ Δαιμόνιος Κουρέας τής Φλήτ Στρήτ* (για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. σχόλιό μου στο *Critics -Point*, ἀρ. 24/2017). Τὸ φυσικότερο ἀπὸ τὸ νὰ μᾶς γνωρίσει καλλίτερα δημιουργὸ πὺ αὐτονόητα, υπερέκλυπτοντας, ἀποκάλεσαν «Σαίξπηρ τοῦ μουσικοῦ θεάτρου, ἀλλὰ πὺ τοῦ ἔχουν ἀπονεύμει ἀνὰ ἓνα βραβεῖο Ὅσκαρ, Λῶρενς Ὀλίβιερ καὶ Πούλιτζερ, ἀνὰ 8 βραβεῖα Τόνυ (συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ βραβείου γιὰ ἔργο ζωῆς) καὶ Γκράμμυ, καὶ τὸ Προεδρικό Μετάλλιο Ἐλευθερίας (2015, πρόεδρος ΗΠΑ: Μπάρακ Ὀμπάμα). Τὸ φετινὸ ἔργο, ἀν δὲν τὸ πρότεινε τὸ φεστιβάλ, μπορεῖ νὰ τὸ ζητοῦσε καθένας— ἴσως καὶ ἐμεῖς; Ναι, ἀλλ' οἱ ἐνστάσεις ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν ἐπιλογή του καὶ προχωροῦν στὴ διδασκαλία του, πρόγευση τῆς ὁποίας λάβατε ἤδη:

Ἀρχαιότερο, ὅπως διαβάσατε, κατὰ 9 χρόνια τοῦ *Σουήνυ Τόντ*, τὸ «*Company*» [*Ἡ Παρέα*], εἶναι ἓνα ἐκτενές 2πρακτο μιούζικαλ σὲ λιμπρέτο τοῦ ἐπίσης Ἀμερικανοῦ *George Furth*, 1932 – 2008), με πολὺ λιγότερη μουσικὴ ἀπὸ τὸ προηγούμενο ἔργο (ἀνὰ 10 «ἀριθμοὶ» κατὰ πράξη, συνολικά 20) καὶ πολὺ περισσότερο διάλογο. Πρωτανεβάστηκε, 26 Ἀπρ. 1970 σὲ ἐκπληκτικὴ σκηνοθεσία τοῦ φημισμένου *Harold Smith Prince* (γ. 1928) στὸ *Alvin Theatre* τοῦ Μπρόντγουαϊ καὶ σημείωσε 755 παραστάσεις! ΥΠΟΘΕΣΗ: Μὲ ἄξονα τὴν 35ῃ (κατὰ *Βικιπαίδεια*) ἢ 45ῃ (ἐλληνικὴ ἐκδοχὴ) ἐπέτειο τῶν γενεθλίων τοῦ κεντρικοῦ ἥρωα, ἀμετανόητου ἐργένη Ρόμπερτ, 5 ἀντρώγυνα «εὐτυχισμένα» (παντρεμένοι φίλοι του) ἰδρώνουν νὰ τὸν πείσουν νὰ μεταγνώσει. Ὅ,τι εἰσέπραξα ἀπὸ τὸ κείμενο, λόγῳ «ὀμίχλης» υπερέκλυπτον καὶ...ὑπερμικροφωνισμῶν, μοῦ ἄφησε ἐντυπώσεις πλήρους ἐλλείψεως πλοκῆς... Μὲ δικαίωση, μετὰ τὴν παράσταση, τὸ λῆμμα «*Company*» (πάντα *Βικιπαίδεια*): «Ἀντίθετα με

τὰ περισσότερα **book musicals**, πού ἀκολουθοῦν μιὰ σαφέστατα διαγραφόμενη πλοκή, τὸ «*Company*» εἶναι ἓνα **concept musical**¹, ἀποτελούμενο ἀπὸ σύντομες βινιέτες, πού δὲν παρουσιάζονται κατὰ συγκεκριμένη χρονολογική σειρά». Μὲ ἥρωα τὸν εὐτυχοατυχῆ Ρόμπερτ, ἔχουμε λοιπὸν 20 ἀκριβῶς μουσικὲς «παραλλαγές»... πάνω στὴν ἑλληνικὴ ρήση *Μαζί δὲν κάνουμε καὶ χάρια δὲ μπορούμε*, **motto** τοῦ 95% τῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον «πετυχημένων» γάμων, πού ἐκάστη τῶν δύο συνιστωσῶν τους, συναγωνίζονται τὴν ἄλληλη ποιὰ θὰ μπεῖ... δεύτερη στὸ φέρετρο... Ὁ Ρόμπερτ θεᾶται συνεχῶς ξενερωτοτροπῶν (ὡς πρῶτο ἔτυμο, μπορεῖτε ἀνετα νὰ διαλέξετε τὸ ξένος ἢ τὸ ξενέρωτος) μὲ τρεῖς κατὰ καιροὺς φιλενάδες του. Τὰ πέντε ζευγάρια εἶναι τυπικὰ τῆς ἀμερικανικῆς **upper middle class** (ἑλληνιστί: ἀνώτερης μπουρζουαζίας) μηρυκαζούσης τὰ «προβλήματα τῆς ἑγγαμῆς ζωῆς», γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ ὑφήλιος ἐμπεριέχεται μεταξὺ τῶν ὠκεανῶν Ἀτλαντικοῦ (ἀνατολικά) καὶ Εἰρηνικοῦ (δυτικά) καὶ κάποιων...ἐρήμων πού λέγονται Καναδάς (βόρεια) καὶ Μεξικὸ (νότια). Τὸ 1970 ἢ ὡς ἄνω **upper middle class** ἀποτελοῦσε θεματολογικὴ «καινοτομία» γιὰ τὸ φιλότεχνο ἀμερικανικὸ κοινό. Σήμερα, ἔχουν γυρισθεῖ ἴσως καὶ 4ψήφιος ἀριθμὸς σχετικῶν ταινιῶν.

Οἱ 20 μουσικοὶ ἀριθμοί, ἐνορχηστρωμένοι, ἐδῶ ὅμως αὐχμηρὰ καὶ ἀδιάφορα ἀπὸ τὸ χαρισματικὸ ἐνορχηστρωτὴ τοῦ *Σουήνυ Τόντ* ΤΙΟΥΝΙΚ, ΤΖΟΝΑΘΑΝ (Tunick, Jonathan, γ. Νέα Ὑόρκη, γ. 19 Ἀπρ. 1938), ἀνῆκαν στὸ Νιαγάρα τῆς ἀμερικανικῆς, σκηρικῆς ἢ μὴ τραγουδοποιΐας, πού ξεχνᾷς ὅ,τι ἄκουσες μὲ τὴν τελευταία νότα. Δὲν διανοοῦμαι κἂν νὰ συγκρίνω μὲ τὸ σκηνοθέτη *Harold Prince* τὰ ἀποτελέσματα τῆς τριπλῆς συμμετοχῆς τοῦ κ. Γιώργου Πέτρου, πού ἐκτιμῶ βαθύτατα καὶ ἀπαρασάλευτα ὡς ἀρχιμουσικό, στὸ ὅλο ἐγχείρημα: σκηνοθεσία, μουσικὴ διεύθυνση, μετάφραση. Τοῦ ὑπενθυμίζω μόνον μιὰν ἄλλη σοφὴν ἑλληνικὴ

¹ Κατὰ τὸν κριτικὸ τῶν *Τάϊμς* τῆς Νέας Ὑόρκης *Martin Gottfried*, πού λέγεται ὅτι ἐπινόησε τὸν ὄρο, **concept musical** εἶναι ἓνα **show** ὅπου μουσικὴ, στίχοι τραγουδιῶν, χορὸς, σκηρικὴ κίνηση, καὶ διάλογοι, συνυφαίνονται μεταξὺ τους προκειμένου νὰ παρουσιάσουν ἓνα θέμα σὰν ταπετσαρία, ἀντὶ νὰ στηρίξουν μιὰ πλοκή». (βλ. *Βικιπαίδεια*, λήμμα **concept musical**)

ρήση: ὅποιος κυνηγᾷ πολλοὺς λαγούς δὲν πιάνει κανένα. Πῶς νὰ σχολιάσεις λ.χ. μετάφραση κειμένου πού... δὲν ἀκουγόταν; Σκηηνικά (σκηνηή πλημμυρισμένη πελώρια πακέτα δώρων, μὲ πολύχρωμες συσκευασίες γιὰ τὰ γενέθλια τοῦ Ρόμπερτ, σὺν πολυτελῆς δερμάτινος μακρόστενος καναπές): Πάρις Μέξης. **Rien contre**— γαλλιστὶ καμμιὰ ἀντίρρηση. Ὅμοίως καὶ γιὰ τὴ χρωματικὴν εὐωχία τῶν κοστουμιῶν τῆς Γεωργίνας Γερμανοῦ. Καὶ κλείνουμε μὲ τὴν διανομὴ πού ἀσχέτως ἀποτελέσματος δόθηκε **ὀλόψυχα** στὸ ζωντάνεμα τοῦ ἔργου.

Ἄριστα μὲ τρεῖς τόνους γιὰ ἀδιατάρακτη καθαρότητα λεκτικῆς ἀρθρώσεως, ὑποκριτικὴ πειστικότητα στὴ διαγραφόμενη ἀμηχανία του πρὸ τῶν διασταυρουμένων πυρῶν τῶν φιλικῶν του ζευγαριῶν πού τὸν θέλουν ντὲ καὶ καλὰ παντρεμένο καί, αὐτονόητα, γιὰ τὸ ὑψίστης καί, αἰσθαντικότητας ἐπαγγελματικότητας τραγοῦδι του, ὁ πολυτιμότερος βαρύτονος **Τάσης Χριστογιαννόπουλος** (Ρόμπερτ, ὁ μαρτυρικός ἐργένης-πρωταγωνιστής). Ἐπονται τὰ 5 ζευγάρια (4 παντρεμένα, 1 στὰ πρόθυρα γάμου): 1. Σάρα (**Μαίρη Ἐλεν Νέζη**) καὶ Χάρυ (**Χάρης Ἀνδριανός**). 2. Στριγγλίτσα Τζόαν (**Ναταλία Τσαλίκη**, δεύτερη καλλίτερη σὲ εὐκρίνεια ἀρθρώσεως) καὶ καλοκάγαθος Λάρρυ, τρίτος σύζυγός της (**Μάριος Σαραντίδης**). 3. Αἴημυ, νευρωτικὴ καθολικὴ, πού μετανιώνει ξεκινώντας γιὰ τὴν ἐκκλησία (**Ἄννα Κουτσαφτίκη**) καὶ Πῶλ, Ἑβραῖος μνηστήρας μαθημένος στὰ ξεσπάσματά της (**Γιάννης Καλύβας**), 4. Σούζαν, μαύρη καλλονὴ μὲ λιποθυμικὲς τάσεις (**Μυρσίνη Μαργαρίτη**) καὶ Πῆτερ, ἴσως γκέϋ (**Δημήτρης Ναλμπάντης**) καὶ 5. Τζέννου, γλυκειὰ ἀλλὰ παλαιῶν ἀρχῶν (**Ελένη Σταμίδου**) καὶ Νταίηβιντ, κομφευσόμενος, ἐλαφρῶς αὐταρχικός (**Χρῆστος Κεχρῆς**)². Οἱ τρεῖς ἐρωμένες τοῦ Ρόμπερτ, Αἴηπριλ (**Κατερίνα Παπαδάκη**), Μάρια (**Ξένια Ντάνια**) καὶ Κάθυ (**Μαρία Κοσμάτου**). Τὴ φωνητικὴ διανομὴ συμπλῶρωνε ὅ,τι ἡ *Βικιπαίδεια* ἀποκαλεῖ **vocal minority** (φωνητικὴ μειοψηφία), γυναικεῖο φωνητικὸ κουαρτέτο ἐντὸς ὀρχήστρας—τὸ πρόγραμμα δὲν ἀνέφερεν ὀνόματα. (Ἡρώδειο, 9 Ἰουλ. 2018).

Λέξεις: 956.

---

² Οἱ περιγραφές τῶν ζευγαριῶν ἀπὸ τὸ ἀγγλικὸ (πάντα!) λῆμμα *Company (musical)* τῆς *Βικιπαίδεια*.
